

СТАНОВИЩЕ

**от професор д-р Венелин Ангелов Георгиев, Нов български университет,
професионално направление 9.1. „Национална сигурност“
За придобиване на научна и образователна степен „доктор“
по професионално направление 9.1. „Национална сигурност“
с кандидат Дафинка Василева Сидова**

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Значимостта на изследвания в дисертацията проблем е безспорна и може да бъде разглеждана в два аспекта. На първо място международното сътрудничество като инструмент на сигурността на регионално равнище е доказало своята полезност и ефикасност. Изследването на проблемите на сигурността в широкия смисъл на понятието допринася за разширяване на разбирането за средата за сигурност и на тази база за идентифициране на актуалните заплахи и възможности, както и за откриване на достатъчно ефективно противодействие.

От друга страна извършването на изследване с помощта на количествени методи дава възможност за снижаване на субективизма при оценяване на ролята и мястото на трансграничното сътрудничество като инструмент на Европейския съюз в една географска и икономическа зона, която се явява ключова за сигурността. Усъвършенстването на модела за измерване на ефектите от трансграничното сътрудничество, което е цел и пряк резултат от проведеното в рамките на дисертацията изследване, разкрива нови възможности пред планиране и оценяване на ползите от политиката на Европейския съюз за сигурност.

2. Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд

Предвид значимостта и актуалността на изследвания в дисертацията проблем, докторантът правилно насочва усилията към постигането на цел, свързана с развитие на инструментариума, с който разполага Европейския съюз за измерване на резултатите от водената политика за сигурност и в частност от трансграничното сътрудничество с държавите от Северна Африка и Близкия изток. Целта е структурирана по подходящ начин, като от нейното съдържание става ясен характера на въздействието, обекта на въздействието и гледната точка – повишаване на ефективността и приложимостта на инструментариума за измерване на ефективността на трансграничното сътрудничество от гледна точка на политиката на Европейския съюз за сигурност.

Правилното формулиране на целта е дало възможност на докторанта да структурира по подходящ начин изследователските задачи, които последователно се решават в

дисертацията и които са насочени към постигането на целта и доказването на формулираната хипотеза. Смятам за удачна избраната хронология на задачите, в рамките на която на първо място се прави теоретично обосноваване на същността и съдържанието на изследвания проблем, след което се анализира моментното състояние на обекта за изследване от избраната гледна точка (предмета на изследването) и се формулират съществените проблеми, а накрая се прилагат достатъчно ефективни изследователски подходи и методи за разработване на съвкупност от мениджърски инструменти, прилагането на които води до постигане на целта и доказване на хипотезата.

3. Съответствие между избраната методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд

Една от силните страни на дисертационния труд е неговата изследователска методика. За тази методика е характерно съчетаването на подходящи изследователски подходи със съвременни качествени и количествени изследователски методи, които са позволили на докторанта да структурира и проведе достатъчно обосновано от научна гледна точка изследване и да получи резултати, характеризиращи се с висока степен на аргументираност и обективност. Избраната изследователска методика в пълна степен съответства на поставената цел и предлага възможности за решаване на изследователските задачи.

Като цяло, докторантът е демонстрирал умения за структуриране и провеждане на самостоятелни и релевантни с целта и задачите изследвания, с което е изпълнил едно от основните изисквания при разработване на дисертационен труд.

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд (описание и оценка)

Базирайки се на резултатите от своето изследване докторантът претендира за авторство на приноси оценени като научно-приложни и приложни. В научно-приложен план смятам за безспорен принос адаптирането и прилагането на широка съвкупност от изследователски подходи и методи, които се подчиняват на поставената цел и се интегрират в една недотам изследвана област, каквато е ефективността на трансграничното сътрудничество на Европейския съюз със страните от Северна Африка и Близкия изток. В чисто приложен аспект без съмнение като принос може да се разглежда създаването на съвкупност от мениджърски инструменти – модел за измерване на ефективността, стратегическа карта за описание на трансграничното сътрудничество, балансирана система от показатели за ефективност и сценарии за развитие на трансграничното сътрудничество, които към момента са единствени и уникално по отношение на обекта на изследването.

Приемам посочените в дисертацията приноси като плод от труда на дисертанта и смятам, че същите отговарят на изискванията за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани

Във връзка с дисертационния труд докторантът е посочил пет публикации, в които той е единствен автор. Публикациите са в сборници от международни научни конференции. Четири от публикациите са на български език и една на английски език.

Публикациите последователно във времето верифицират отделни съществени части от дисертационния труд като по този начин докторантът е успял своевременно да презентира своите идеи и резултатите от проведените изследвания пред широка аудитория. Всички публикации имат отношение към целта, задачите и изследването в дисертационния труд.

Смятам, че броят, видът и съдържанието на посочените публикации към дисертационния труд отговарят на изискванията за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

6. Цитиране от други автори, отзиви в научния печат и др.

Докторантът не посочва цитирания на негови разработки от други автори, което е разбираемо предвид на ограниченото време, в което тези разработки са били достъпни.

В същото време съм запознат с положителни отзиви за участието на докторанта в различни научни форуми и за качеството на представените доклади, направени от доказани експерти в областта на сигурността. Това без съмнение е аргумент в посока, че разработването на дисертационния труд е изиграло положителна роля за изграждане на докторанта като изследовател на проблемите на сигурността.

7. Мнения, препоръки и бележки

Ролята ми научен ръководител на докторанта ми даде възможност да изградя мнение, което се базира на достатъчно задълбочени наблюдения върху неговата работа и като цяло върху процеса по разработване на дисертационния труд. Смятам, че докторантът притежава качества, които му помогнаха да създаде продукт с високо качество. От друга страна съм убеден, че самото разработване на дисертацията оказва положително влияние върху развитието на личните и професионалните качества на докторанта.

Нямам бележки по дисертационния труд. В хода на разработването му докторантът взе под внимание бележките ми като научен ръководител и съобрази с голяма част от тях крайния вариант на разработката.

Като препоръки за бъдещата изследователска работа на докторанта мога да посоча:

- продължаване на усилията за усвояване и прилагане на различни съвременни изследователски подходи и методи, с което да развива своите изследователски способности;

- публикуване в подходяща форма на дисертационния труд, с което същият да разшири кръга на читатели, които без съмнение биха извлекли полза от запознаването си с него.

8. Заключение с ясно формулирана положителна или отрицателна оценка на дисертационния труд.

Като се основавам на качествата на представената за становище разработка, на получените резултати и постигнатите приноси, давам положителна оценка на дисертационния труд.

Същият отговаря в пълна степен на съществуващите изисквания към подобен тип разработки.

Ще гласувам положително и призовавам членовете на журито също да гласуват за присъждане на докторанта Дафинка Василева Сидова на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 9 „Сигурност и отбрана“, професионално

направление 9.1 „Национална сигурност“, научна специалност „Стратегии и политики на сигурност“

Дата 22.05.2018 г.

Подпис....
(професор д-р В. Георгиев)